

ACTIVITEITENVERSLAG 2018-2023

Brusselse Commissie voor Dierproeven

**COMMISSION
BRUXELLOISE DE
L'EXPÉRIMENTATION
ANIMALE**

**BRUSSELSE COMMISSIE
VOOR DIERPROEVEN**

JUNI 2023

Het mandaat van de leden van de eerste Brusselse Commissie voor Dierproeven liep ten einde op 11 januari 2023. Dit rapport geeft een overzicht van alle activiteiten en adviezen gerealiseerd in de voorbije 5 jaar.

ACTIVITEITENVERSLAG 2018-2023

Brusselse Commissie voor Dierproeven

Inhoud

1. Werking en samenstelling.....	1
<i>Algemeen.....</i>	1
<i>Samenstelling van de Brusselse Commissie voor Dierproeven in de periode 2018 - begin 2023.....</i>	2
2. Activiteiten en adviezen	2
<i>Activiteiten</i>	2
Leidraad voor statistische rapportering over het gebruik van dieren voor wetenschappelijke doeleinden (Deel 1)	2
Leidraad statistische rapportering over het gebruik van dieren voor wetenschappelijke doeleinden (Deel 2)	3
Werkgroep: beoordeling en vergunning van projecten.....	3
Schade-baten analyse	3
Verklarende nota inzake de toepassing van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 29 mei 2013.....	4
Werk- en communicatiegroep van de nationale comités.....	4
Evaluatie van erkennings- en ontheffingsaanvragen	4
Stuurgroep: RE-Place	5
Video.....	5
<i>Adviezen</i>	5
Principenota: Vermindering van het aantal dierproeven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG)	5
EURL – ECVAM rapport	6
3. Meer informatie op de website	7

Werking en samenstelling

Algemeen

Door de 6e Staatshervorming is dierenwelzijn een gewestelijke bevoegdheid geworden, waardoor in Vlaanderen, Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna aangeduid als "BHG") aparte, regionale commissies voor dierproeven opgericht werden. Deze commissies hebben als opdracht advies uit te brengen over dierproeven in alle gevallen voorzien in de wetgeving of wanneer de minister, Leefmilieu Brussel of een Ethische commissie hen raadpleegt.

De Brusselse Commissie voor Dierproeven (hierna aangeduid als "Brusselse Commissie") telt 13 leden met vertegenwoordigers van verschillende Brusselse instellingen die met proefdieren werken (5), niet-Brusselse instellingen (5), Leefmilieu Brussel (1) alsook vertegenwoordigers voorgedragen door de Brusselse Raad voor dierenwelzijn (2).

Deze leden dienen bekwaam te zijn in dierenwelzijn, diergedrag, diersoorten, diergeneeskunde, ethiek,

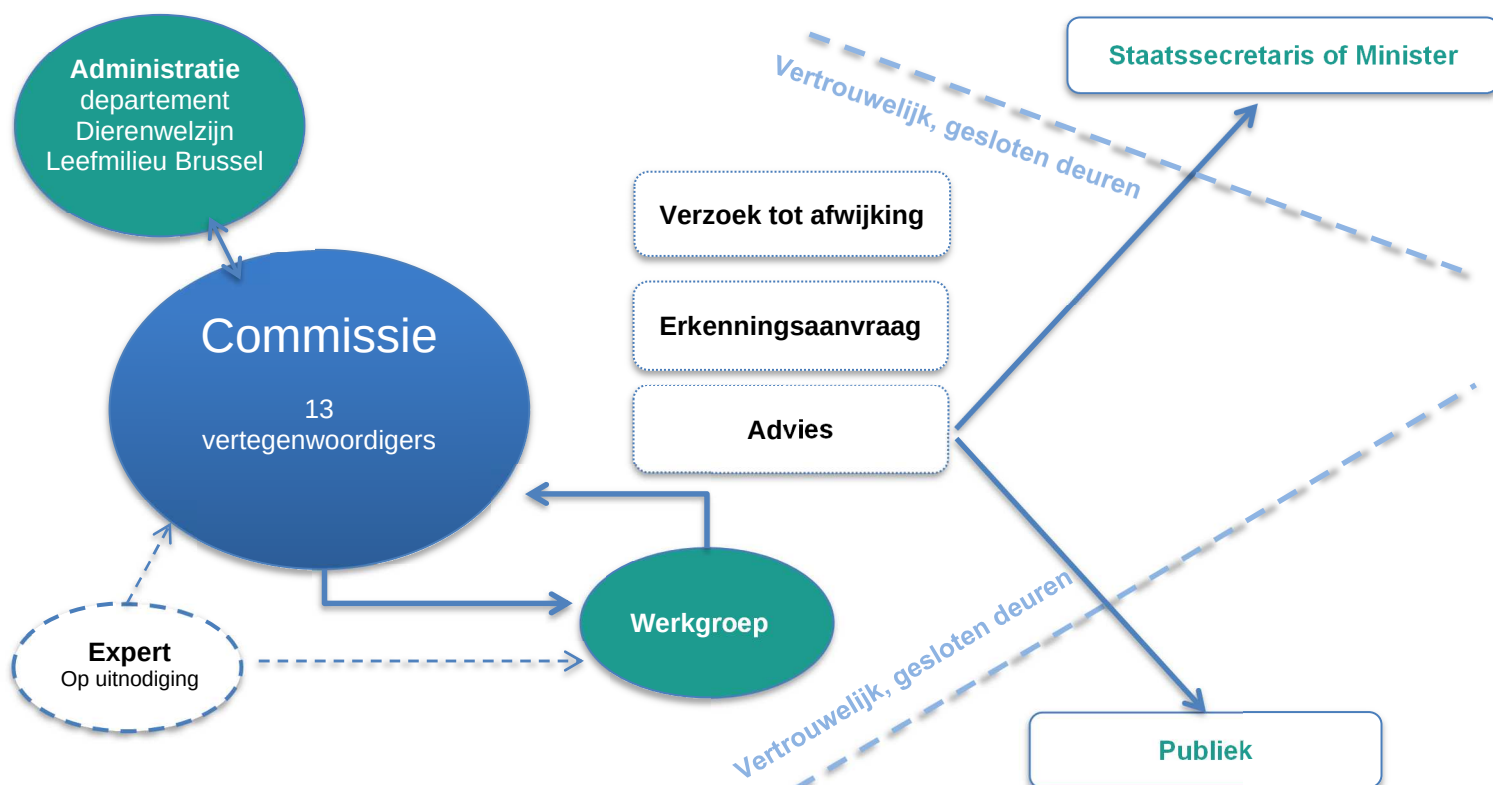
wetenschap, alternatieven (de drie V's), het ontwerp van proeven en/of wetgeving.

De Brusselse Commissie komt minstens drie maal per jaar samen. De administratie van de Brusselse Commissie wordt verricht door het personeel van het departement Dierenwelzijn van Leefmilieu Brussel.

Daarenboven kunnen binnen de Brusselse Commissie verschillende werkgroepen worden opgericht om specifieke onderwerpen grondiger te bestuderen. Zowel de Brusselse Commissie als de werkgroepen hebben de mogelijkheid om tijdens hun werkzaamheden externe deskundigen te raadplegen of uit te nodigen. De werkgroepen stellen dossiers of adviezen op, die vervolgens worden besproken en - indien nodig worden aangepast – goedgekeurd door de Brusselse Commissie.

Bij het opstellen van adviezen, de beoordeling van erkenningsaanvragen of verzoeken tot afwijkingen streeft de Brusselse Commissie altijd naar een consensus. Als dat niet lukt, worden de afwijkende standpunten opgenomen in een minderheidsadvies.

De debatten, uitgewisselde documenten en verslagen zijn vertrouwelijk. De adviezen blijven vertrouwelijk totdat het eindadvies geformuleerd en openbaar gemaakt wordt.

Samenstelling van de Brusselse Commissie voor Dierproeven in de periode 2018 - begin 2023

Voorzitter: Stefan Roels

Ondervoorzitter: Alban de Kerchove d'Exaerde

Leden:

- Beaufays Joseph-Paul
- Bogaerts Peter (vanaf 2021)
- Decorte Inge (vanaf 2020)
- Dehoux Jean-Paul (vanaf 2021)
- De Vleeschauwer Stéphanie (vanaf 2021)
- Hellemans Karine (vanaf 2022)
- Hermans Katleen (vanaf 2021)
- Knapen Katia (vanaf 2020)
- Mouterde Solveig
- Sannen Adinda
- Vroonen Catherine

Uitgetreden leden

- Bodart Benjamin (van 2018 tot en met 2020)
- Cornelis Ine (van 2020 tot en met 2021)
- Descampe Blaise (van 2020 tot en met 2021)
- Hellebuyck Tom (van 2018 tot en met 2021)
- Maquet Nathalie (van 2018 tot en met 2020)
- Nemeghaire Stéphanie (van 2018 tot en met 2020)
- Roggen Erwin (van 2018 tot en met 2020)
- Rogiers Vera (van 2018 tot en met 2022)
- Tissir Fadel (van 2018 tot en met 2021)

Activiteiten en adviezen

Activiteiten

Tijdens haar eerste termijn hield de Brusselse Commissie 15 vergaderingen. Daarnaast waren er elektronische adviesprocedures en namen verschillende commissieleden een rol op in verschillende werk- of stuurgroepen. Na de oprichting van de Brusselse Commissie (eind 2017) werd in begin 2018 allereerst een werkschema opgesteld en werden de te behandelen onderwerpen ingepland.

Leidraad voor statistische rapportering over het gebruik van dieren voor wetenschappelijke doeleinden (Deel 1)

Elk jaar moeten erkende instellingen die proefdieren gebruiken statistische gegevens verstrekken over het aantal dieren dat ze tijdens het voorbije jaar voor proeven hebben gebruikt. Verschillende leden van de Brusselse Commissie signaleerden echter dat er bij de gebruikers **onduidelijkheden** waren over de vereiste gegevens. Daarom werd besloten 2 leidraden op te stellen.

De bepalingen voor het verstrekken van statistische gegevens over het gebruik van dieren voor wetenschappelijke doeleinden in de EU zijn vastgelegd in Richtlijn 2010/63/EU over de bescherming van dieren gebruikt voor wetenschappelijke doeleinden (hierna aangeduid als "Richtlijn") en in het bijhorende Uitvoeringsbesluit van de Commissie 2020/569/EU.

De Europese Commissie stelt een Microsoft Excel-Spreadsheet ter beschikking als hulpmiddel voor het verzamelen van de gegevens. De Excel-spreadsheet is bedoeld voor de erkende instellingen om hun statistische gegevens over te maken aan hun respectieve overheden in lijn met de nationale voorschriften. Deze werd door de Europese Commissie ontworpen om het risico op fouten tot een minimum te beperken.

De eerste leidraad die door de Brusselse Commissie opgesteld werd beschrijft de vereiste stappen voor het correct invullen van de Excel-spreadsheet, met de informatie over het gebruik van proefdieren, zodat de erkende instellingen deze kunnen indienen bij Leefmilieu Brussel.

Deze leidraad heeft tot doel een **consistente statistische rapportering** te waarborgen. Hij werd opgesteld in het Nederlands, Frans en Engels en werd bezorgd aan de erkende inrichtingen.

Leidraad statistische rapportering over het gebruik van dieren voor wetenschappelijke doeleinden (Deel 2)

Elk jaar moeten de erkende instellingen en Ethische commissies statistische gegevens bezorgen over de wetenschappelijke procedures die tijdens het voorbije jaar uitgevoerd werden. De tweede leidraad over de statistieken is bedoeld om een beter algemeen begrip van de problematiek en een **uniforme interpretatie van de regelgeving** te bevorderen. Het bevat de relevante juridische achtergrond en extracten uit eerder goedgekeurde richtlijnen, samen met aanvullende uitleg en praktische voorbeelden.

Deze leidraad werd eveneens in 3 talen opgesteld en aan de erkende inrichtingen bezorgd.

Werkgroep: beoordeling en vergunning van projecten

De Richtlijn schrijft voor dat "een project alleen mag worden uitgevoerd als de door de bevoegde instantie uitgevoerde projectevaluatie gunstig is".

Met het oog op de ontwikkeling van een standaardformulier voor de evaluatie en de goedkeuring van projecten waarin proefdieren worden gebruikt heeft de Brusselse Commissie een werkgroep opgericht. Alle instellingen op het Brussels grondgebied die proefdieren gebruiken werden verzocht om 2 deskundigen aan te wijzen om deel te nemen aan de werkzaamheden. Zowel voor wetenschappelijk onderzoek (fundamenteel onderzoek, omzettingsgericht en toegepast onderzoek, ...) als voor gebruik op grond van regelgeving en voor routineproductie werden formulieren opgesteld. Het volledige proces nam ruim een jaar in beslag.

Met een **standaardformulier** werden enkele belangrijke doelen nagestreefd:

- bevorderen dat correcte, volledige, en relevante informatie over het project wordt verstrekt;
- zorgen dat de toepassing van de 3V's¹ duidelijk en gedetailleerd beschreven wordt;
- vereenvoudiging van bepaalde informatie-eisen door verklaringen te gebruiken (bijv. de bekwaamheid van het betrokken personeel);
- consistentie van het evaluatieproces tussen de verschillende Ethische commissies.

Aansluitend heeft deze werkgroep een **leidraad** opgesteld **voor projectwijzigingen**. De wetgeving bepaalt namelijk dat "Als een project dusdanig

gewijzigd wordt dat het negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn, dan is er een nieuwe projectevaluatie met gunstig resultaat vereist." De leidraad specificeert in welke gevallen aanpassingen aan het project aangevraagd kunnen worden via een wijzigingsprocedure en in welke gevallen een nieuwe evaluatie vereist is.

Schade-baten analyse

De noodzaak van een schade-batenanalyse (SBA) wordt expliciet genoemd in de Richtlijn.

De Richtlijn specificeert echter niet hoe een SBA moet worden uitgevoerd of hoe ervoor kan worden gezorgd dat de voordelen daadwerkelijk opwegen tegen de nadelen. Als gevolg daarvan is de praktische uitvoering van de SBA voor veel projectaanvragers en leden van Ethische commissies onduidelijk. Daarom heeft Leefmilieu Brussel, in samenwerking met de Brusselse Commissie, een SBA ontwikkeld die geïntegreerd is in het huidige formulier voor de beoordeling van projecten.

Een SBA beoordeelt of de schade die aan de dieren zou worden toegebracht in de vorm van lijden, pijn, stress en blijvende schade, kan worden gerechtvaardigd door de verwachte resultaten, rekening houdend met ethische overwegingen en het verwachte voordeel voor mens, dier of milieu.

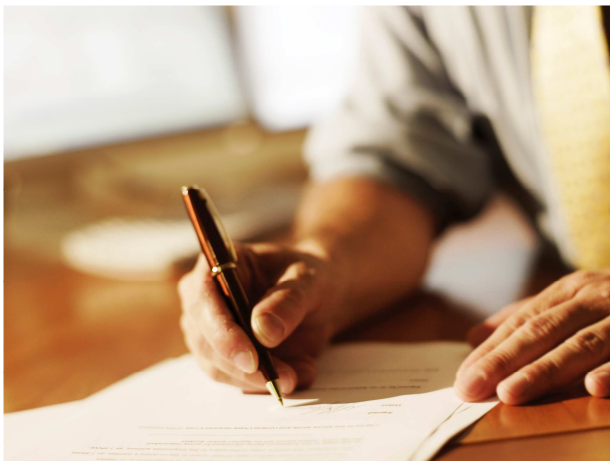
Het afwegen van schade en baten is geen eenvoudige beslissing en vereist een zorgvuldige overweging. Elk voorgesteld project moet op **een unieke manier benaderd worden** door een Ethische commissie om het belang en de omvang van de baten te kunnen beoordelen. De SBA die door een Ethische commissie in het BHG wordt uitgevoerd is gericht op meerdere factoren waarmee rekening moet worden gehouden bij de afweging van de voor- en nadelen van de dierproeven. Op basis van een literatuurstudie werden alle relevante factoren verzameld en onderverdeeld in

¹ Vervanging, vermindering en verfijning

voornaamste baten, waarschijnlijkheid dat deze baten worden bereikt, voornaamste schade en factoren die de schade beïnvloeden. Nadien werden deze vertaald naar specifieke vragen in het projectevaluatieformulier. Alle vragen moeten door de projectaanvrager zorgvuldig en gedetailleerd worden beantwoord, aangezien de beoordeeld zullen worden door de Ethische commissie, die bestaat uit een multidisciplinaire groep van zowel deskundigen als leken. De individuele beoordeling van de leden van de Ethische commissie moet grondig worden besproken binnen de Ethische commissie. Deze discussie kan uiteindelijk richtinggevend zijn voor de beslissing over de eventuele goedkeuring van het project.

Verklarende nota inzake de toepassing van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 29 mei 2013

Het departement Dierenwelzijn heeft in samenwerking met de Brusselse Commissie een verduidelijkende nota opgesteld inzake de toepassing van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren en van het koninklijk besluit van 30 november 2001 houdende verbod op sommige dierproeven.

Deze nota omvat onder andere het gebruik van enkele nieuwe formulieren, die hieronder worden opgesomd:

- Formulier Trimestrieel verslag ter attentie van de gebruiker, fokker of leverancier
- Formulier In- en uitgaand register
- Formulier Dagelijkse controle van de dieren
- Formulier Aanvraag tot ontheffing

- Formulier Melding gebruik voor organen en weefsels
- Formulier Synoptische tabel voor project-evaluatie

De Brusselse Commissie werd geraadpleegd bij het opstellen van deze formulieren. Gebruikers van deze formulieren kregen een overgangperiode van 3 maanden voor deze in te voeren.

Werk- en communicatiegroep van de nationale comités

De Brusselse Commissie heeft eveneens als taak te zorgen voor de verspreiding van goede praktijken en de uitwisseling ervan binnen de Unie.

De Brusselse Commissie is lid van de Werk- en communicatiegroep van de nationale comités (initiatief van het Nederlandse comité). Vertegenwoordigers van tien nationale comités "voor de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt" (België (BHG), Denemarken, Duitsland, Estland, Italië, Luxemburg, Nederland, Polen, het Verenigd Koninkrijk en Zweden) namen deel aan de eerste kick-off meeting in 2018. Een lid van de Brusselse Commissie heeft vervolgens deel genomen aan de opvolgmeetings, waarvan er in totaal 4 hebben plaatsgevonden.

De deelnemers bespreken tijdens deze meetings hun specifieke rol in hun respectieve landen, de uitdagingen waarmee ze worden geconfronteerd en het werk dat zij tot dusver hebben verricht. Het initiatief om deze vergaderingen te organiseren wordt alom gewaardeerd, en elk lid wordt actief betrokken bij de discussies.

Evaluatie van erkennings- en ontheffingsaanvragen

ERKENNINGSAANVRAGEN

Gebruikers mogen pas dierproeven uitvoeren nadat ze een erkenning hebben verkregen van de bevoegde minister. Ook het fokken of leveren van dieren voor dierproeven is alleen toegestaan na erkenning.

Instellingen dienen een erkenningsaanvraag in bij het departement Dierenwelzijn van Leefmilieu Brussel, waar de ontvangen documenten worden beoordeeld en een controlebezoek wordt afgelegd. Vervolgens wordt advies gevraagd aan de Brusselse Commissie.

Tijdens de afgelopen termijn behandelde de Brusselse Commissie 24 erkenningsaanvragen: 11 voor proefdiergebruikers en 13 voor fokkers of leveranciers van proefdieren.

Bij een adviesaanvraag kunnen de leden van de Brusselse Commissie aanvullende informatie opvragen of adviseren om de erkenningsaanvraag aan te passen. Pas na ontvangst van alle informatie of aanpassingen wordt een positief of negatief advies verstrekt door de Brusselse Commissie aan Leefmilieu Brussel.

ONTHEFFINGSAANVRAGEN

Een ontheffing kan enkel en alleen worden toegestaan na een gunstig advies van de Brusselse Commissie en een goedkeuring van Leefmilieu Brussel of de minister.

Een ontheffing is vereist wanneer een gebruiker:

- Volgende diersoorten wenst te gebruiken:
 1. Dieren behorende tot diersoorten opgenomen in bijlage 1, die niet gefokt werden met als doel gebruikt te worden in dierproeven
 2. Dieren behorende tot een bedreigde diersoort
 3. Niet-menselijke primaten
 4. Niet-menselijke primaten behorende tot een bedreigde soort
 5. In het wild gevangen dieren
 6. Zwerfdieren, verloren, achtergelaten of verwilderde huisdieren
- Dierproeven op een andere plaats dan zijn inrichting wenst uit te voeren
- Een proef die kan leiden tot ernstige mate van pijn, lijden of angst die vermoedelijk lang zal duren wenst uit te voeren
- Een proefdier wenst te doden volgens een andere methode dan opgenomen in bijlage 7.

Een aanvraag voor een ontheffing kan alleen worden ingediend in het kader van een project. In de afgelopen termijn werden geen ontheffingsaanvragen ingediend en werden er dus geen adviezen verstrekt door de Brusselse Commissie.

Stuurgroep: RE-Place

Enkele leden van de Brusselse Commissie engageerden zich bij andere stuurgroepen zoals bijvoorbeeld het RE-Place project dat de bestaande expertise rond alternatieve methoden (new approach methodologies) bundelt in een onlinedatabank.

Voor meer informatie kan u terecht op de website van dit project: www.RE-Place.be.

Video

Het gebruik van proefdieren is een gevoelige kwestie die vaak tot verhitte debatten leidt. Om objectief aan deze discussies deel te nemen, is het noodzakelijk om eerst te begrijpen wat dierproeven precies inhouden, hoe ze worden gereguleerd en in welke context ze vandaag de dag worden gebruikt.

Met als doel de verschillende heikele punten in verband met dierproeven op te helderen, heeft de Brusselse Commissie een eenvoudige, informatieve video ontwikkeld die geschikt is voor jong en oud. De video moet nog enkele kleine aanpassingen ondergaan voordat deze klaar is voor publicatie. Deze aanpassingen zullen opgevolgd worden door de nieuwe Brusselse Commissie.

Adviezen

Tijdens haar eerste mandaat heeft de Brusselse Commissie 2 adviezen geformuleerd. Een eerste advies over de vermindering van het gebruik van proefdieren en een tweede advies over het gebruik van antistoffen van niet-dierlijke oorsprong.

Principenota: Vermindering van het aantal dierproeven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG)

Tijdens het eerste jaar van bestaan van de Brusselse Commissie, werd er door de toenmalige bevoegde staatssecretaris advies gevraagd over een principenota over de vermindering van het gebruik van proefdieren.

In deze principenota werden ambitieuze doelen gesteld om het aantal dieren dat gebruikt werd in dierproeven in het BHG aanzienlijk te verminderen door middel van niet-vrijblijvende streefdoelen voor de sector. Het gebruik van proefdieren bestaat in het BHG hoofdzakelijk uit fundamenteel wetenschappelijk onderzoek alsook in mindere mate uit omzettingsgericht en toegepast onderzoek, uit

gebruik op grond van regelgeving en voor routineproductie en uit onderwijs.

In haar advies heeft de Brusselse Commissie haar bezorgdheid geuit over de mogelijke gevolgen van de invoering van de nota voor het onderzoek, het dierenwelzijn en de algemene economie (delokalisatie indien lokaal toegepast) in het BHG. De Brusselse Commissie heeft aangegeven dat er inderdaad mogelijkheden zijn om het aantal experimenten op dieren te verminderen, mits gebruik wordt gemaakt van geldige, gevalideerde en algemeen aanvaarde alternatieven (door Europese en internationale instanties). Dit geldt met name voor de tests die worden voorgeschreven door richtlijnen (zie OCABR Vaccin Testen).

De Brusselse Commissie heeft ervoor gewaarschuwd dat het doel om het aantal dierproeven te verminderen de gezondheid van mens en dier en de wetenschappelijke vooruitgang niet in gevaar mag brengen.

Daarbovenop heeft de Brusselse Commissie in haar advies benadrukt dat de doelstellingen op korte, middellange en lange termijn aannemelijk en realistisch moesten zijn, en in overleg met alle betrokken actoren zou moeten gebeuren, zowel vertegenwoordigers van de verschillende onderzoek sectoren in het BHG, als die van andere regio's (het BHG heeft vrijwel geen industrie die proefdieren gebruikt) en dierenrechtenorganisaties.

De Brusselse Commissie gaf aan dat er weliswaar regelgevingen en alternatieve methoden bestaan, maar dat het noodzakelijk is om de nodige hulpmiddelen voor de sector te blijven uitbouwen, ontwikkelen en verspreiden, met name voor een striktere toepassing van het basisprincipe van de 3 V's.

Tot slot benadrukte de Brusselse Commissie het belang van de financiering voor de implementatie van gevalideerde alternatieve methoden, van de communicatie over de beschikbaarheid van deze methoden naar de onderzoeksinstellingen en over het voor de maatschappij aanvaardbaar risico voor de volksgezondheid.

De Brusselse Commissie adviseerde om niet alleen te concentreren op het aantal gebruikte dieren, maar eerder op de vooruitgang van de ontwikkeling en het gebruik van alternatieve methoden.

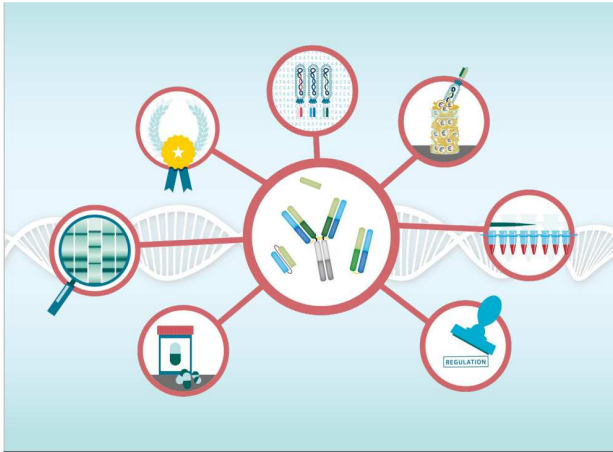
EURL – ECVAM rapport

In 2020 publiceerde EURL ECVAM² een aanbeveling over het gebruik van antilichamen van niet-dierlijke oorsprong.

Bij de ontwikkeling en productie van monoklonale en polyklonale antilichamen en andere affiniteitsreagentia wordt nog steeds gebruik gemaakt van dieren, ondanks de beschikbaarheid van proefdiervrije technologieën. Overeenkomstig de wettelijke voorschriften van de Richtlijn mogen echter geen dieren worden gebruikt in procedures waarvoor een alternatief zonder dieren bestaat en waarbij dezelfde of betere informatie wordt verkregen als bij dierprocedures.

Daarom heeft EURL ECVAM haar wetenschappelijk adviescomité (ESAC) opdracht gegeven het beschikbare bewijsmateriaal te beoordelen en een advies uit te brengen over de wetenschappelijke geldigheid van antilichamen en niet-dierlijke affiniteitsreagentia die met behulp van proefdiervrije technologieën geproduceerd werden. Verder heeft ESAC opmerkingen gemaakt over de wetenschappelijke voordelen van het gebruik van affiniteitsreagentia geproduceerd zonder dieren en beoordeeld of er productie- en/of toepassingsscenario's zijn waarvoor zij niet geschikt zijn en waarvoor nog steeds dierlijke antilichamen nodig zijn. Dit "Science-for-policy report" is terug te vinden via de volgende link <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC120199/jrc120199pdf.pdf>.

² Het referentielaboratorium van de Europese Unie voor alternatieven voor dierproeven

De Brusselse Commissie bracht naar aanleiding van deze aanbeveling volgend advies uit:

“Als men de vervanging van dierlijke antilichamen door antilichamen van niet-dierlijke oorsprong wil aankaarten moet men:

- monoklonale en polyklonale antilichamen los van elkaar behandelen;
- erkennen dat voor de productie van reeds bestaande monoklonale antistoffen geen dieren nodig zijn, en dus geen vervanging door niet-dierlijke affiniteitsreagentia rechtvaardigt;
- erkennen dat de evaluatie van de kwaliteit van antilichamen afhangt van de toepassing waarin zij zullen worden gebruikt; dat de verscheidenheid van deze toepassingen enorm is, en dat er geen algemene aanbeveling kan worden gedaan als gevolg van deze verscheidenheid;
- overwegen om enkel één groep antilichamen reeds te vervangen en alleen wanneer noodzakelijk (bijvoorbeeld monoklonale);
- goed opgezette vergelijkende studies organiseren waarin antilichamen (zowel dierlijke als niet-dierlijke) tegen dezelfde epitopen worden geëvalueerd en vergeleken in verschillende methoden en toepassingen en dit door verschillende instellingen. Dit zal jaren vergen en vereist een budget (dat nog moet worden gevonden) voor elke studie. Pas dan zullen we een duidelijk antwoord hebben over

de betrouwbaarheid en kwaliteit van antilichamen van niet-dierlijke oorsprong in vergelijking met antistoffen van dierlijke oorsprong. Zoals eerder gezegd, moeten deze worden geëvalueerd en vergeleken met dezelfde technieken. Dit zal veel werk, tijd en budget kosten, voor het vervangen van antilichamen waarvan we al weten dat ze werken en die zijn gevalideerd en opgenomen in een enorm corpus van wetenschappelijke gepeer-reviewde artikelen. De vraag blijft of dit echt nodig is en of het überhaupt haalbaar is;

- ervan bewust zijn dat voor belangrijke toepassingen, zoals de ontwikkeling van therapeutische antilichamen, niet van dieren afgeleide antilichamen nog steeds het gebruik van dierlijke immunisatie vereisen, en dat snelle en ondoordachte beslissingen over de vervanging van antilichamen van dierlijke oorsprong door antistoffen van niet-dierlijke oorsprong veiligheidstests kunnen impliceren die meer dierenleed veroorzaken dan voorheen;
- de oprichting van een door de EU gefinancierd kenniscentrum voor de ontwikkeling, beoordeling en toepassing van niet-dierlijke antilichamen ontwikkeling, beoordeling en gebruik steunen.”

Meer informatie op de website

De reeds aan de staatssecretaris of minister verzonden adviezen zijn vrij te raadplegen op de website van Leefmilieu Brussel in de rubriek [“Dierproeven, een strikt omliggende praktijk”](#). Het mandaat van de Brusselse Commissie werd recent vernieuwd en loopt tot 2028. De samenstelling van de Brusselse Commissie is terug te vinden in de hierboven vermelde rubriek. Onder het thema [“Dierenwelzijn garanderen”](#) is bovendien meer informatie beschikbaar over de verschillende thema's die behoren tot de bevoegdheid van het departement Dierenwelzijn.